

RAPPORT

Quickscan Vispassage Hoogehaar

In het kader van de Wet natuurbescherming en de
omgevingsverordening Drenthe (NNN)

Klant: Waterschap Vechtstromen

Referentie: BJ4757

Status: Definitief/01

Datum: 6 oktober 2023

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX Amersfoort
Water & Maritime
Trade register number: 56515154

+31 88 348 20 00 **T**
+31 33 463 36 52 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Quickscan Vispassage Hooghaar

Sub titel: In het kader van de Wet natuurbescherming en de omgevingsverordening
Drenthe (NNN)

Referentie: BJ4757-RHD-XX-ZZ-RP-Z-0001

Status: 01/Definitief

Datum: 6 oktober 2023

Projectnaam: BJ4757

Projectnummer: BJ4757

Auteur(s): Anoeek van den Bosch

Opgesteld door: Anoeek van den Bosch

Gecontroleerd door: Timon de Wolf

Datum: 29-09-2023

Goedgekeurd door: Frank Timmerman

Datum: 6-10-2023

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veelelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling en scope onderzoek	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Juridisch- en Beleidskader	2
2.1	Wet natuurbescherming	2
2.1.1	Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2 Wnb)	2
2.1.2	Soorten (hoofdstuk 3 Wnb)	2
2.2	Natuurnetwerk Nederland	3
3	Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep	4
3.1	Beschrijving plangebied en de directe omgeving	4
3.2	Voorgenomen ingreep	5
4	Toetsing Natura 2000-gebieden (Voortoets)	7
4.1	Werkwijze toetsing wettelijke gebiedsbescherming	7
4.2	Ligging t.o.v. Natura 2000-gebieden	7
4.3	Storingsfactoren en effectenbeoordeling	8
4.4	Conclusie gebiedsbescherming	9
5	Toetsing soorten	10
5.1	Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten	10
5.2	Aanwezige of te verwachten soorten	10
5.3	Effectenbeschrijving- en beoordeling	20
5.4	Voorzorgsmaatregelen en noodzaak vervolgstappen	22
5.5	Conclusie soortenbescherming	23
6	Toetsing Natuurnetwerk Nederland	25
6.1	Werkwijze toetsing NNN	25
6.2	Ligging plangebied t.o.v. het NNN	25
6.3	Toetsing Omgevingsverordening Provincie Drenthe	25
6.4	Conclusie toetsing NNN	25
7	Conclusie en aanbevelingen	26
7.1	Gebiedsbescherming	26
7.2	Soortenbescherming	26
7.3	Natuurnetwerk Nederland	26

Literatuur	27
Bijlage 1 Juridisch- en Beleidskader	28
Bijlage 2 Ontwerp Vispassage	35

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Waterschap Vechtstromen is voornemens een vispassage te realiseren bij stuw Hoogehaar in het Loodiep. Ruimtelijke plannen en/of ingrepen, als het realiseren van een vispassage, moeten getoetst worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving. In Nederland worden de natuurwaarden via de “Wet natuurbescherming” (hierna Wnb) beschermd. Onder de Wnb is de bescherming geregeld van Natura 2000-gebieden, soorten die genoemd zijn in de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn alsook overige soorten opgenomen in de bijlagen van de Wnb en van houtopstanden. Naast de wettelijke bescherming worden natuurgebieden planologische beschermd via het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN). Royal HaskoningDHV (RHDHV) is gevraagd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling te toetsen aan voorgenoemde natuurwet- en regelgeving.

1.2 Doelstelling en scope onderzoek

Dit rapport geeft een algemene indruk van het plangebied en de daar mogelijk voorkomende juridisch dan wel beleidsmatig beschermde natuurwaarden. Het doel van de natuurtoets betreft de toetsing van het voornemen aan de vigerende natuur- en regelgeving. Specifiek gaat het om de volgende onderdelen:

- Voortoets in het kader van Natura 2000,
- Quickscan Soortenbescherming,
- Beoordeling planologisch beschermde Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het uitgangspunt is dat binnen het voornemen geen houtopstanden, worden gekapt. Beschermde Houtopstanden maken geen deel uit van de beoordeling.

Uit de natuurtoets volgt of er in het kader van Natura 2000 een passende beoordeling nodig is, of er in het kader van soortenbescherming vervolgstappen zoals het uitvoeren van een aanvullend onderzoek en een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn. Daarnaast wordt beschreven of voor het kappen van de opstand een kapmelding ingediend te worden bij het bevoegd gezag en als laatst geeft de natuurtoets duidelijkheid over of vervolgstappen ten aanzien van het planologisch beschermde NNN nodig zijn.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het juridisch en beleidskader weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de Wet natuurbescherming en het NNN beschreven wordt. Hoofdstuk 3 geeft een algemene beschrijving van het plangebied en beschrijft de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 is de voortoets in het kader van Natura 2000-gebieden beschreven. In hoofdstuk 5 is de quickscan ten aanzien van beschermde soorten opgenomen. Hoofdstuk 6 beschrijft effecten op het planologische beschermde NNN. Tot slot zijn in hoofdstuk 7 de conclusies samengevat en worden aanbevelingen gedaan.

2 Juridisch- en Beleidskader

In dit hoofdstuk wordt de juridische (Wet natuurbescherming) en het planologische kader beschreven (Natuurnetwerk Nederland). Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar bijlage 2 van de rapportage.

2.1 Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van inheemse soorten planten en dieren geregeld in de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). Deze wet bevat regels voor de bescherming van natuurgebieden, in het wild levende dier- en plantensoorten en houtopstanden in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is de natuur te beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit zonder de lasten te verhogen. De provincies zijn over het algemeen het bevoegde gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. Bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid (zoals gaswinning en uitbreiding snelwegen), is het rijk in de vorm van de minister van LNV bevoegd gezag. Voor dit project is de Provincie Drenthe bevoegd gezag. De Wet natuurbescherming kent naast de algemene zorgplicht (art 1.11) drie onderdelen welke relevant zijn voor dit project. De relevante onderdelen van de Wnb worden onderstaand toegelicht. Voor de volledige wettekst zie: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>.

Algemene zorgplicht: de Wet natuurbescherming schrijft voor dat nadelige gevolgen voor planten en dieren zoveel als redelijkerwijs mogelijk is voorkomen moet worden, ongeacht of deze beschermd zijn of niet.

In de volgende paragrafen worden de relevante wettelijke kaders behandeld.

2.1.1 Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2 Wnb)

Op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn moeten Natura 2000-gebieden aangewezen worden om habitats en soorten van Europees belang te beschermen. Deze gebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van soorten en habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben. In totaal zijn er ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Voor elk Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor soorten en/of habitattypen. Per soort en/of habitatype is aangegeven of behoud van de huidige aantallen/arealen voldoende is of dat uitbreiding dan wel verbetering nodig is. Het is verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat significante gevolgen kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van (de aangewezen habitattypen en -soorten van) een Natura 2000-gebied.

2.1.2 Soorten (hoofdstuk 3 Wnb)

De Wnb kent drie beschermingsregimes:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb). Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels.
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.2 van de Wnb). Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.
- Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.3 van de Wnb). Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wnb.

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen. Zo is het verboden om nesten van vogels te vernielen, of te beschadigen en is het verboden om soorten die vallen onder de Habitatrichtlijn te verstoren. De bepalingen in paragraaf 3.3 van de Wnb zien toe op de 'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen. In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast. Lukt dat niet en worden verbodsbepalingen overtreden, dan is een ontheffing nodig. Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. De lijst met vrijgestelde soorten kan daardoor per provincie verschillen.

2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het ruimtelijk beleid voor het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN), is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones. De bescherming van deze waarden vindt plaats conform de Provinciale Omgevingsverordeningen door toepassing van een specifiek afwegingskader: het zogenaamde "nee, tenzij"-regime.

Nieuwe plannen en/of projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten (bevoegd gezag voor Natuurnetwerk Nederland) vereist.

De wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze inhoudelijke doelen zijn per provincie uitgewerkt in het Natuurbeheerplan (natuurtypen) en aanvullende provinciale documenten. In geval van Natuurnetwerk Nederland hoeft in beginsel geen rekening gehouden te worden met externe werking, zoals wel het geval is voor de Wet natuurbescherming. Echter, Gedeputeerde Staten zijn vrij hiervan af te wijken. De provincie kan als bevoegd gezag daar strenger mee omgaan.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

3.1 Beschrijving plangebied en de directe omgeving

Het plangebied ligt in de provincie Drenthe ten noordwesten van de plaats Coevorden. Het omvat een gedeelte van de oostelijke oever van het Loodiep, een beekje in Zuid- Oost Drenthe. Figuur 3-1 geeft een impressie van de ligging van het plangebied in de omgeving.

Figuur 3-1 De ligging van het plangebied in de omgeving.

De ingreep is beoogd in een stuk agrarisch grasland. Het grasland in het plangebied is ongeveer 0,4 hectare groot, vrij extensief beheerd en begraaasd, en begrenst met schapengaaas, prikkeldraad en schrikdraad. Naast grassen groeit er onder andere smalle weegbree, duizendblad, klein streepzaad, melganzenvoet en akkerdistel. Ook staan er verspreid grote eiken en een enkele berk. Ondergroei is alleen aan de oostelijke rand aanwezig. Aan de oostkant van het grasland staat een klein, voor de helft open, houten schuurtje met een dak van damwandplaat (Figuur 3-2).

De beek Loodiep heeft ter hoogte van het plangebied een breedte van ongeveer 10 meter. De waterbodem bestaat in de oever uit relatief hard zand met verspreid een dun laagje slib. Er is een redelijke hoeveelheid watervegetatie aanwezig in de beek. In het waterdeel groeien de ondergedoken waterplantsoorten doorgroeit fonteinkruid en smalle waterpest. Ook zijn hier de drijfbladplanten witte waterlelie en watergentiaan, en de emerse plant pijlkruid aanwezig. Tevens is er onder het wateroppervlak zwevend puntkroos aanwezig. Op het relatief steile talud groeit hoofdzakelijk liesgras en lokaal gele lis. In de beek ligt een stuw (stuw Hoogehaar), waardoor er een lichte stroomafwaartse stroming staat in de beek, afhankelijk van het waterpeil. Ook is het talud voor en achter de stuw versterkt met betonplaten (Figuur 3-2).

Langs de westelijke oever van het Loodiep bevindt zich een onderhoudspad met verder naar het westen een loofbos van circa 0,8 hectare groot. Het loofbos bestaat uit boomsoorten zoals zomereik, gewone es, berk, vlier, wilde lijsterbes, zwarte els en meidoorn. Ondergroei is slechts in beperkte mate aanwezig, het bos is vrij open. Aan de bosrand is wel sprake van enige ondergroei met soorten als braam en brom. Aan de noordkant en oostkant van het plangebied liggen in agrarisch gebruik zijnde graslanden die intensief bemest en gemaaid, worden.

Ten zuidoosten van het plangebied loopt het Kanaal Coevorden-Zwinderen. Langs het kanaal loopt een onderhoudspad, met daarlangs een bomenrij. Parallel aan het kanaal loopt er een weg genaamd Vossebelt. Aan de weg Vossebelt is enige bebouwing aanwezig.

Figuur 3-2. Een impressie van verschillende elementen binnen het plangebied. Linksboven: grasland met enkele hoge bomen. Rechtsboven: schuurtje in het grasland. Linksonder: beek Loodiep met relatief steile oevers en op de achtergrond het grasland. Foto's: RHDHV (2023).

3.2 Voorgenomen ingreep

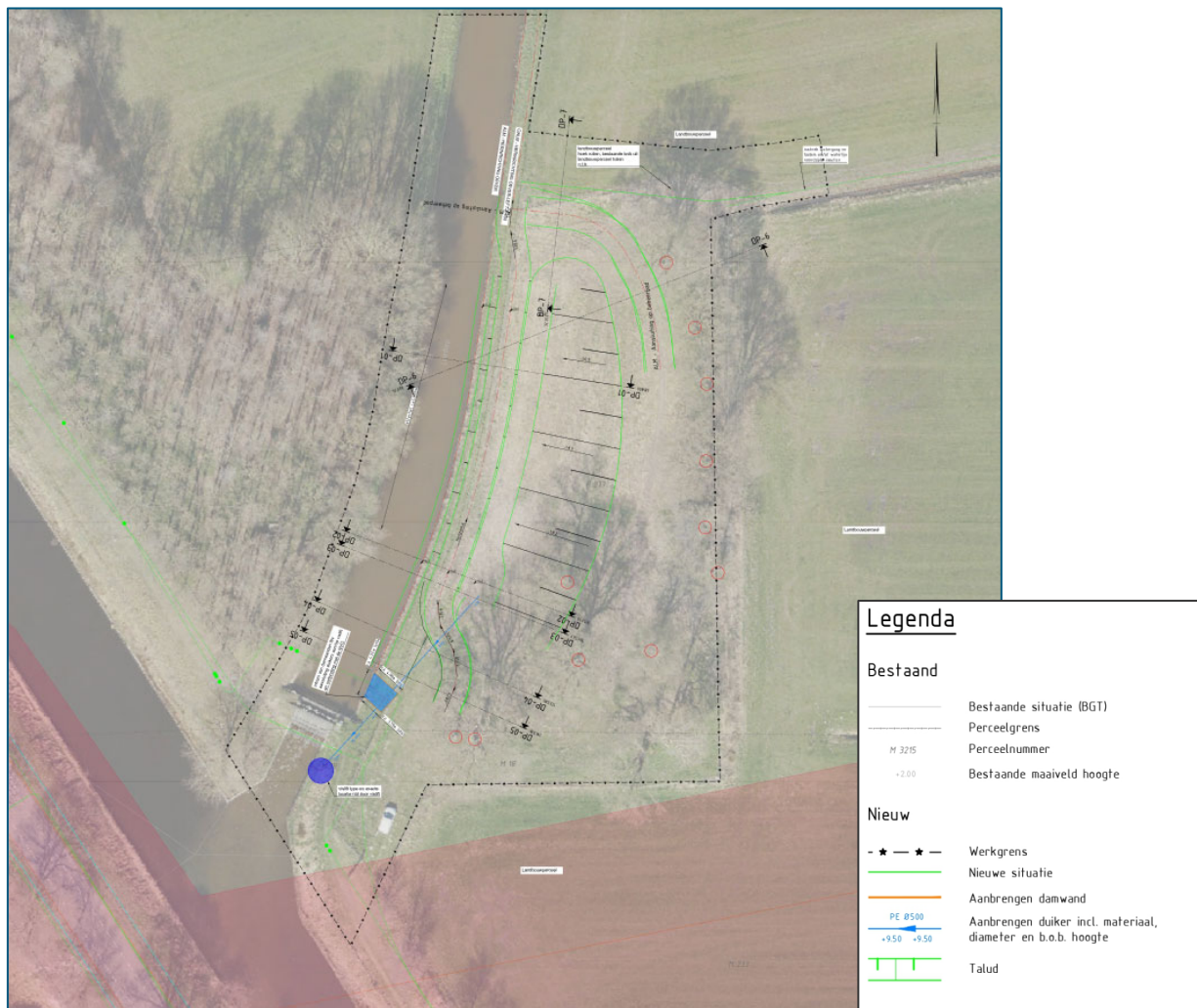
Waterschap Vechtstromen is voornemens om een vispassage te realiseren bij stuw Hoogehaar in het Loodiep. Het gaat om de installatie van een vislift ter hoogte van de stuw Hoogehaar en realisatie van een natuurvriendelijke oever met plas dras langs de oostelijke zijde van het Loodiep (Figuur 3-3). In het ontwerp is rekening gehouden met de natuurlijke kwaliteit voor (het passeren van) de vis, en het beperken van negatieve effecten op de omgeving. Dit type vispassage heeft een optimale vispasseerbaarheid en een goede landschappelijke inpassing. De ontworpen vispassage is optimaal voor locaties met periodiek lage afvoeren. Het ontwerp is tevens bijgevoegd aan deze natuurtoets in bijlage 2.

Het plangebied is in de huidige situatie niet bereikbaar vanaf de openbare weg. Er zal vanaf het kanaal over het onderhoudspad gereden moeten worden om de locatie te bereiken.

Voor de rest zullen de volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

- Verwijderen afrastering, hekwerk, schuurtje;
- Mogelijk snoeien van bomen langs het onderhoudspad langs het Kanaal Coevorden-Zwinderen;
- Verwijderen begroeiing terrein t.b.v. vislift en natuurvriendelijke oever;
- Te handhaven bomen beschermen met boombescherming
- Inrichten van een tijdelijk depot
- Grond ontgraving en slib ontgraving t.b.v. vislift en natuurvriendelijke oever
- Aanbrengen damwand
- Aanbrengen vislift

De werkzaamheden worden met groot materieel uitgevoerd zoals graafmachines, vrachtwagens en tractoren met kiepwagens. De planning is op het moment nog onbekend. Er wordt beoogd om zo snel als mogelijk uit te voeren. Wel is bekend dat de werkzaamheden zoveel mogelijk bij daglicht uitgevoerd en buiten het broedseizoen.

Figuur 3-3 Een weergave van de beoogde eindsituatie. In blauw is de loop van de vispassage door het grasland aangegeven en met rood zijn de overlaten die de verschillende bekkens scheiden aangeduid. De inlaat bij zomerpeil (groen) ligt iets noordelijker dan de inlaat bij winterpeil (wit).

4 Toetsing Natura 2000-gebieden (Voortoets)

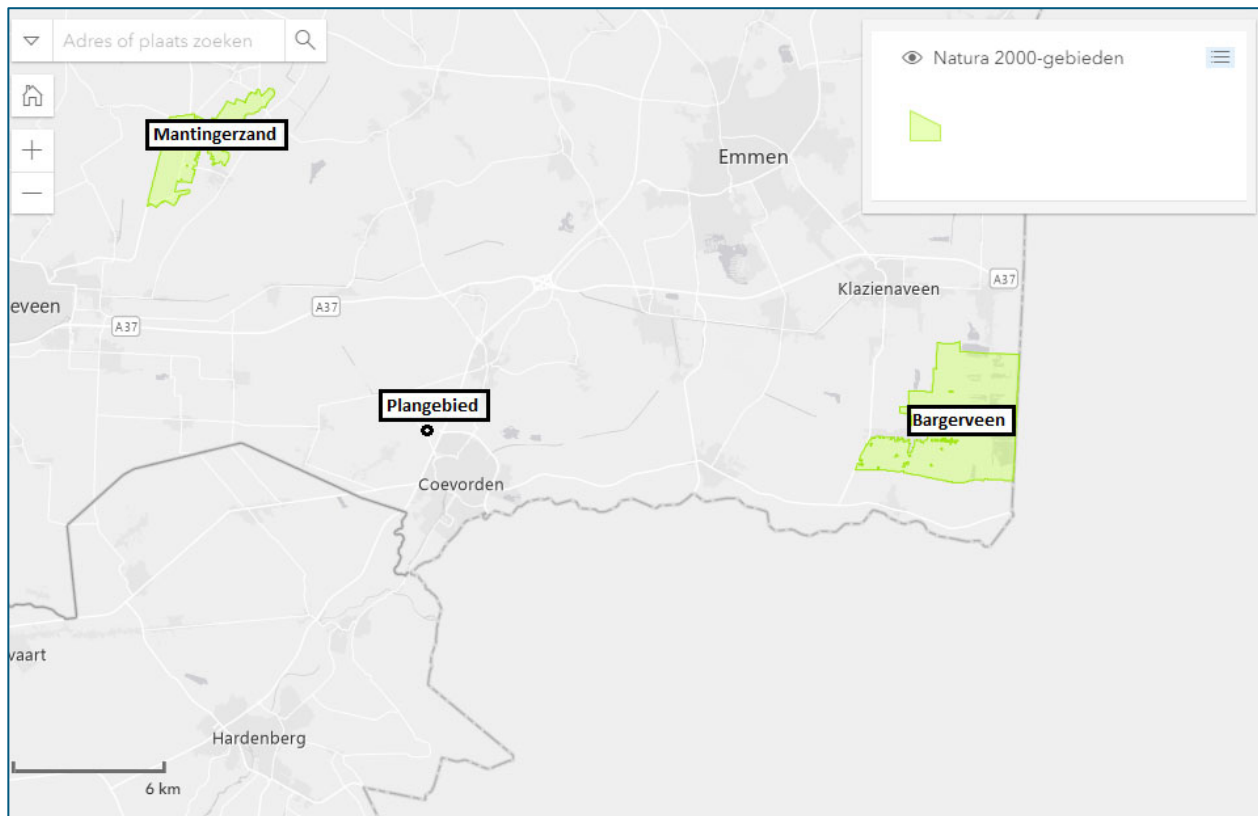
In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied wettelijk beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) zijn gelegen en wordt beoordeeld of storingsfactoren kunnen optreden (voortoets). Daarnaast zijn de benodigde vervolgstappen beschreven.

4.1 Werkwijze toetsing wettelijke gebiedsbescherming

Om na te gaan welke wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn gelegen, is de Atlas Leefomgeving van de Rijksoverheid geraadpleegd (Ministerie van LNV, 2023a). Vervolgens is op basis van expert judgement een inschatting gemaakt van de effecten van de geplande ingreep in relatie tot de omliggende Natura 2000-gebieden. Dit is beoordeeld aan de hand van de storingsfactoren zoals geformuleerd in de zogenoemde Effectindicator (Ministerie van LNV, 2023b). Vervolgens is nagegaan of en in hoeverre enige relatie te verwachten is tussen de effecten van de voorgenomen ingreep en de onder de Wnb geformuleerde instandhoudingsdoelen van in deze omgeving liggende Natura 2000-gebieden.

4.2 Ligging t.o.v. Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Mantingerzand en ligt circa dertien kilometer ten noordwesten van het plangebied (zie Figuur 4-1). Het Mantingerzand is aangewezen als Habitatrichtlijngebied (HR). Andere Natura 2000-gebieden, als het Bargerveen liggen op meer dan zeventien kilometer afstand van het plangebied.

Figuur 4-1 Ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde Natura 2000-gebieden (Ministerie van LNV, 2023).

4.3 Storingsfactoren en effectenbeoordeling

De Effectenindicator zoals aangereikt door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit geeft een negentiental mogelijke effecten, de zogenoemde storingsfactoren, waarmee in ieder geval rekening moet worden gehouden ten aanzien van in Natura 2000-gebieden beschermde waarden (Alterra, 2005). Op basis van deze storingsfactoren worden de effecten op de Natura 2000-gebieden in de omgeving beoordeeld.

Analyse van relevante storingsfactoren (scoping)

De voorgenomen activiteit leidt niet tot ruimtebeslag in en rond Natura 2000-gebieden en grijpt niet in op het regionale grondwater of watersystemen waar enig Natura 2000-gebied onderdeel van is. Hierdoor is geen sprake van storingsfactoren als verdroging of vernatting. Ook doen zich geen storingsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering voor. Ook storingsfactoren als veranderingen door populatiedynamiek en bewuste soortensamenstelling zijn tevens niet aan de orde. De afstand van de Natura 2000-gebieden tot het plangebied is dusdanig groot dat indirect negatieve effecten door geluid, licht, trillingen en optische verstoring op voorhand uitgesloten kunnen worden. Dit als gevolg van het gegeven dat emissies van geluid, licht en trillingen, door tussenliggend landgebruik als snelwegen en woonkernen, in combinatie met de afstand, ter plaatse van geen enkele Natura 2000-gebied nog waarneembaar zijn. Daarmee blijven alleen nog de indirecte storingsfactoren verzuring en vermisting door atmosferische stikstofdepositie over, waarvoor geldt dat significant negatieve effecten niet op voorhand uitgesloten kunnen worden. Deze worden in de volgende paragraaf nader beoordeeld. In Tabel 4-1 is de scoping van de bovengenoemde storingsfactoren samenvattend weergegeven. Met rood is aangegeven of de storingsfactoren mogelijk van toepassing zijn bij de voorgenomen ingreep.

Tabel 4-1 Potentiële storingsfactoren in Natura 2000-gebieden. De storingsfactoren die mogelijk van toepassing zijn bij het voornemen zijn met rood gemarkeerd.

Storingsfactoren							
Oppervlakteverlies		Verzilting		Verandering overstromingsfrequentie		Optische verstoring	
Versnippering		Verontreiniging		Verandering dynamiek substraat		Verstoring door mechanische effecten	
Verzuring door stikstofdepositie uit de lucht	X	Verdroging		Verstoring door geluid		Verandering door populatiedynamiek	
Vermesting door stikstofdepositie uit de lucht	X	Vernatting		Verstoring door licht		Bewuste verandering soortensamenstelling	
Verzoeting		Verandering stroomsnelheid		Verstoring door trilling			

Verzuring en vermisting door stikstofdepositie

De inzet van werktuigen (met verbrandingsmotoren) tijdens werkzaamheden leidt mogelijk tot een tijdelijke toename in stikstofdepositie in de omgeving van het plangebied. De gebruiksfase leidt zeker niet tot een toename in stikstofdepositie. Voor de aanlegwerkzaamheden is dan ook een AERIUS-berekening uitgevoerd. Hieruit blijkt dat met inzet van stage IV materieel geen sprake is van een toename (0,00 N mol/ha/j) (Zie projectberekening: AERIUS kenmerk RqpgnNq9abc2). Significant negatieve effecten op doelstelling van omliggende Natura 2000-gebieden zijn daarmee op voorhand uitgesloten. Vervolgstappen zoals een aanvullende ecologische beoordeling of het aanvragen van een vergunning zijn daarmee niet noodzakelijk.

4.4 Conclusie gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Mantingerzand en ligt op dertien kilometer afstand van het plangebied. Vanuit het voornemen zijn negatieve op de doelstellingen van omliggende Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

5 Toetsing soorten

In dit hoofdstuk wordt de (mogelijke) aanwezigheid van onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten beschreven en wordt voor de aanwezige habitats beoordeeld of ze geschikt zijn voor onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten. Ook is per (mogelijk) voorkomende soort(groep) een effectbeoordeling opgenomen en worden eventuele vervolgstappen beschreven.

5.1 Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten

Om na te gaan wat het belang is van het onderzoeksgebied voor de wettelijk beschermde soorten die in of nabij het onderzoeksgebied voorkomen, zijn op 17-08-2023 de verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) voor het onderzoeksgebied en enkele kilometers rondom het onderzoeksgebied (NDFF, 2023). Daarnaast zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen geraadpleegd om inzicht te krijgen in de regionale verspreiding van soorten (Verspreidingsatlas, 2023). Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen, is inzicht verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het projectgebied.

Op 25-08-2023 is een verkennend veldbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog werkzaam bij Royal HaskoningDHV. Tijdens de veldbezoeken is een habitatgeschiktheidsanalyse gedaan voor beschermde soorten die volgens de bureaustudie mogelijk voorkomen. Tijdens het veldbezoek was het wisselvallig met perioden van zon en wolken, regelmatig trok de hemel dicht gevolgd door enkele (stevige) buien. Het was circa 20 graden Celsius.

De beek Loodiep, waar op twee plaatsen een aansluiting op de vispassage wordt gemaakt, is vanaf de oever onderzocht op het voorkomen van, en de habitatsgeschiktheid voor, diersoorten en plantensoorten. Hierbij is gebruik gemaakt van een schepnet. Het grasland is ter plaatse tevens onderzocht op het voorkomen van, en de habitatsgeschiktheid voor, diersoorten en plantensoorten. Hierbij zijn ook de bomen vanaf de grond, met behulp van een verrekijker geïnspecteerd op holen, spleten en vogelnesten. Ook de aanwezige schuur is van buitenaf met een zaklamp schijnend door een voldoende ruime opening onderzocht op vogelnesten, spleten, nissen en andere vormen van verblijfplaatsen. Hiernaast is het loofbos ten westen van het Loodiep, en het daarin gelegen schuurtje, onderzocht op het voorkomen van, en de habitatsgeschiktheid voor, diersoorten en plantensoorten. Hierbij is ook vanaf de grond gezocht naar rustplaatsen en voortplantingsplaatsen zoals vogelnesten.

5.2 Aanwezige of te verwachten soorten

Vaatplanten

Op basis van de verspreidingsgegevens kan de kartuizeranjer voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde vaatplantsoorten waargenomen.

Kartuizer anjer

De kartuizer anjer is een zeer zeldzame plantensoort die groeit op zonnige, warme en droge, matig voedselarme en uitgesproken stikstofarme, basenrijke en vaak kalkhoudende grond (al of niet lemig zand en mergel) en ook op stenige plaatsen. Ze groeit in schrale- en kalkgraslanden, in bosschages langs bermen en dijken en op leistenhellingen en zandsteenrotsen. De Karthuizer anjer is waarschijnlijk zeer sterk achteruitgegaan door bemesting. (NDFF Verspreidingsatlas, z.d.).

De kartuizer anjer is een zeer zeldzame plantensoort en is slechts éénmaal is waargenomen in een park genaamd de Daoler Tuun op 3,1 km afstand van het plangebied. De soort kan in augustus nog bloeien, maar is tijdens het veldbezoek is de soort niet waargenomen. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van de kartuizer anjer in het plangebied uitgesloten, aangezien de hierboven beschreven standplaatscondities niet aanwezig zijn. Dit is bevestigd door de wel in het plangebied voorkomende soorten, die duiden op voedselrijkere condities (zie paragraaf 3.1). Vrijwel alle beschermde vaatplanten zijn gebonden aan natuurgebieden, schrale gronden of extensief beheerde gronden.

Conclusie

Op basis habitatgeschiktheid is het voorkomen van de kartuizeranjer uitgesloten.

Drijvende waterweegbree

De drijvende waterweegbree is een vrij zeldzame plantensoort met een uitgebreide verspreiding in de hoge delen van Nederland. De soort groeit in helder, voedselarm tot matig voedselrijk (fosfaatarm), zwak zuur water van laaglandbeken, vennen, kanalen en poelen (NDFF Verspreidingsatlas, z.d.).

De dichtstbijzijnde waarnemingen zijn op 8 tot 9 km afstand in natuurgebieden en recreatiegebieden, hetgeen sterk afwijkt van het plangebied. Tijdens het veldbezoek is de soort niet waargenomen. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van drijvende weegbree uitgesloten, aangezien het water in het kanaal Coevorden-Zwinderen en het Loodiep te voedselrijk is (te hoge fosfaatgehaltenes en nitraatgehaltenes).

Conclusie

Op basis habitatgeschiktheid is het voorkomen van drijvende waterweegbree redelijkerwijs uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen otter, das, eekhoorn, steenmarter, veldspitsmuis en waterspitsmuis voorkomen. Verder kunnen meer algemeen beschermde zoogdieren voorkomen zoals bunzing, haas, egel, ree, vos, en verschillende muizensoorten. Tijdens het veldbezoek zijn alleen meerdere hazen waargenomen.

Otter

De otter leeft in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Ze hebben een voorkeur voor schoon en zoet water, waar voldoende voedsel, dekking en rust is. Rust- en voortplantingsplaatsen zijn holten in oevers of ruimtes onder bomen, bruggen, betonpijpen, droge duikers en oude hopen van konijnen en beverratten. Legers heeft de soort op verborgen plekjes in rietvelden of in dicht struweel (De Zoogdierverseniging, z.d.).

Er zijn verschillende waarnemingen van de soort ten zuiden van het projectgebied in en rondom de plaats Coevorden. De dichtstbijzijnde waarneming is op 1 km van het plangebied bij het kanaal Coevorden-Zwinderen, dat ook langs het plangebied loopt. Ook op trajecten van dit kanaal ten noorden van het projectgebied zijn otters waargenomen. Deze zeer mobiele soort kan tijdens migratie bij tijd en wijle voorkomen in het plangebied. Vanwege het ontbreken van voldoende dekking, rust en schoon water zijn rustplaatsen en voortplantingsplaatsen uitgesloten.

Conclusie

De otter kan tijdens migratie bij tijd en wijle passerend in het plangebied voorkomen.

Das

Beschrijving

De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied van de das moet voldoen aan genoeg dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze goed kunnen graven, met een

grondwaterstand van tenminste 1,5 meter onder het maaiveld. De vaste rust- en voorplantingsplaatsen van de das, zogenaamde burchten, zijn doorgaans gelegen in bos(jes) of houtwallen. Foerageergebied omvat weiden, akkerland en bos (De Zoogdiervereniging, z.d.).

Er is een waarneming van das bekend op 1 km afstand ten noorden van het plangebied, in een stuk akkerland. Tijdens het veldbezoek zijn geen rustplaatsen of voortplantingsplaatsen aangetroffen binnen het plangebied en in een straal van 75 meter rondom het plangebied. Verblijfplaatsen van de soorten worden dan ook op voorhand uitgesloten. Wel zijn er graafsporen aangetroffen bij de stuw en de nabijgelegen kade van het kanaal Coevorden-Zwinderen. Het was echter niet duidelijk van welke soort deze graafsporen afkomstig waren, het kan bijvoorbeeld ook om een hond gaan. Mogelijk komt de das passerend of foeragerend voor in het plangebied.

Conclusie

De das kan passerend of foeragerend in het plangebied voorkomen.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos, maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied voor. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Hun voedsel bestaat hoofdzakelijk uit grotere boomzaden, zoals hazelnoten, beukenootjes, kastanjes, zaden van dennen-, spar- en lorkenappels. Eekhoorns bouwen nesten (hoog) in bomen of gebruiken boomholten (De Zoogdiervereniging, z.d.).

Eekhoorn is namelijk waargenomen op 0,3 km afstand van het plangebied, op woonerven langs de weg Vossebelt, aan de overkant van het kanaal Coevorden-Zwinderen. Langs de randen van het plangebied staan enkele oudere eikenbomen in het grasland die mogelijk leefgebied vormen voor eekhoorns. Tijdens het veldbezoek is daarom gelet op het voorkomen van eekhoornnesten, deze zijn echter niet aangetroffen. Dit geldt tevens voor het loofbos ten westen van het plangebied. De bomen langs het plangebied zijn daarmee geschikt als foerageergebied, maar vaste rust- en voorplantingsplaatsen ontbreken.

Conclusie

De eekhoorn kan foeragerend voorkomen langs de randen van het plangebied.

Steenmarter

De steenmarter komt voornamelijk voor in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig ook in grote steden. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. De soort heeft vaak zijn voortplantingsplaats in gebouwen, zoals op zolders, in kruipruimtes, spouwmuren of ruimten onder de dakbedekkingen. Echter, ook boomholtes, takkenhopen en dichte struwelen waar weinig verstoring is, zijn geschikt als voortplantingsplaats voor de steenmarter (De Zoogdiervereniging, z.d.).

Op basis van verspreidingsgegevens is het voorkomen van de steenmarter niet uitgesloten. De soort is namelijk waargenomen op slechts 0,3 km afstand op een woonerf langs de weg Vossebelt, aan de overkant van het kanaal Coevorden-Zwinderen. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van de steenmarter in het plangebied niet uitgesloten. Het schuurtje grenzend aan het plangebied vormt een potentiële geschikte verblijfplaats voor de soort, echter bij nadere inspectie zijn geen sporen van de soorten (als latrines, prooiresten of eierschalen) aangetroffen. Vaste rustplaatsen en voortplantingsplaatsen zijn daarom uitgesloten. De soort kan foeragerend en migrerend aanwezig zijn.

Conclusie

De steenmarter kan passerend of foeragerend in het plangebied voorkomen.

Veldspitsmuis

De veldspitsmuis is een zeldzame soort in Nederland met een zeer beperkte verspreiding, de soort is sinds 1990 hoofdzakelijk waargenomen op Zuid-Vlaanderen in de provincie Zeeland en tussen de Duitse grens en de lijn Stadskanaal-Hoogeveen-Ommen-Almelo-Enschede. De soort is gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief beheerd wordt. Hij komt voor in overgangsvvegetaties, lintvormige landschapselementen, opgaande kruidenvegetaties en overhoekjes. En ook in aanliggende, braakliggende of niet begraasde kruidenvegetaties, zoals boomgaarden, kan de soort worden aangetroffen. In gebouwen komt hij zelden voor. Hoewel het een nachtdier betreft is de soort ook wel overdag actief. De veldspitsmuis eet voornamelijk dierlijk voedsel. Dit zijn in de strooisellaag levende dieren zoals kevers, larven, wormen, pissebedden, slakken en spinnen. Daarnaast eet hij ook kleine hoeveelheden plantaardig materiaal. De veldspitsmuis houdt geen winterslaap. (De Zoogdierverseniging, z.d.)

De veldspitsmuis is waargenomen op 0,3 km afstand op een woonerf langs de weg Vossebelt, aan de overkant van het kanaal Coevorden-Zwinderen. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van de veldspitsmuis niet uit te sluiten. Het plangebied wordt namelijk, niet te intensief beheerd en in de omgeving is agrarisch cultuurlandschap aanwezig. De soort kan zich verplaatsen langs de lintvormige vegetatie langs wegen en het kanaal in de omgeving van het plangebied. Vaste rust- of voortplantingsplaatsen van de veldspitsmuis kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

Conclusie

Vaste rust- of voortplantingsplaatsen van de veldspitsmuis kunnen niet op voorhand uitgesloten worden.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snelstromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers die voldoende dekking bieden; Een bodem bedekkende vegetatie is vereist. De soort komt alleen voor op plekken waar binnen een straal van 500 meter water is te vinden. Het leefgebied van de soort is langgerekt en loopt evenwijdig aan oever. De soort heeft een actieradius van 30 tot 160 m. De soort graaft eigen gangen, maar gebruikt ook bestaande gangen. Het nest bevindt zich in verborgen holten langs de oever. Voedsel wordt zowel op het land als in het water gezocht (De Zoogdierverseniging, z.d.).

De dichtstbijzijnde waarnemingen van de waterspitsmuis is gedaan op 7 km afstand van het plangebied. Het betreft 1 losse waarneming in een natuurgebied ten noorden van de plaats Zwinderen. Door dit natuurgebied ligt een ander traject van de beek Loodiep. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van de waterspitsmuis uitgesloten, aangezien het water in het Loodiep en het kanaal Coevorden-Zwinderen niet voldoende schoon en voedselarm is. Ook is er onvoldoende dekking door afwezigheid van ruig begroeide oevers met flauwe taluds.

Conclusie

Het voorkomen van de waterspitsmuis is op basis van habitatgeschiktheid uitgesloten.

Algemeen voorkomende beschermde zoogdieren

Algemeen voorkomende beschermde, maar vrijgestelde, zoogdieren zoals bunzing, haas, egel, ree, vos, en verschillende muizensoorten kunnen het plangebied gebruiken als rustplaats, voortplantingsplaats, foerageergebied en tijdens migratie.

Vleermuizen

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en meervleermuis voorkomen. Vleermuizen worden in vrijwel het gehele land waargenomen. Ze maken gedurende een jaar gebruik van meerdere type verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen).

Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten (zoals ruige dwergvleermuis) en gebouwbewonende soorten (zoals gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, watervleermuis). Een aantal soorten maken zowel van gebouwen als van bomen gebruik als verblijfplaats (bijvoorbeeld ruige dwergvleermuis). Vleermuizen foerageren over het algemeen op relatief windluwe plaatsen, zoals tuinen en langs bosranden. Om van de verblijfplaats naar foerageergebied te komen (en andersom) wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde vliegroutes, die bestaan uit lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen. Deze lijnvormige elementen kunnen tevens dienen als migratieroute van soorten die buiten Nederland overwinteren.

Verblijfplaatsen (zomer-kraam-paar-winter-)

Langs de rand van het plangebied zijn een aantal relatief oude eikenbomen en een enkele oude berk aanwezig. Deze bomen bevatten diverse spechtengaten (Figuur 5-1). Ook is er in een berk een inrottingsgat waargenomen dat doorloopt in de tak. Deze holten vormen potentieel geschikte verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen. De bomen langs het onderhoudspad parallel aan het Kanaal Coevorden-Zwinderen zijn niet gecontroleerd op aanwezigheid van boomholten. Potentieel geschikte verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen, zijn ook daar niet uit te sluiten.

Langs de rand van het plangebied is één gebouw aanwezig. Het betreft een houten schuurtje met een dak van damwandplaat. Het schuurtje is te laag bij de grond en te open om een geschikte verblijfplaats te vormen voor gebouwbewonende vleermuizen.

Figuur 5-1. Links: spechtengaten in een oude eikenboom. Rechts: inrottingsgat in berkentak. Foto's: RHDHV (2023).

Vliegroutes

De watergang, het Loodiep is, in combinatie met de oever, een lijnvormig element geschikt als vliegroute voor vleermuizen. Binnen het plangebied zijn geen bomenrijen aanwezig. De bomen binnen het grasland staan verspreid. Lijnvormige begroeiing is wel aanwezig op de kade buiten het plangebied langs het kanaal Coevorden-Zwinderen.

Foerageergebied

Het Loodiep en de vegetatie op de oever van de beek hebben een aantrekkende werking op insecten en vormen daarmee een geschikt foerageergebied. In het grasland is in beperkte mate opgaande vegetatie in de vorm van bomen en struiken, en een hogere kruidenrijke graslandvegetatie aanwezig. Dit deel van het plangebied is daarmee marginaal geschikt als foerageergebied.

Conclusie

Het voorkomen van vleermuizen binnen het plangebied is niet uitgesloten. Er is geschikt foerageergebied aanwezig en langs de randen van het plangebied zijn (potentieel) geschikte rustplaatsen en voortplantingsplaatsen voor boombewonende vleermuizen aanwezig.

Vogels

Uit de verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat in of in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van verschillende soorten broedvogels met zowel jaarrond als niet-jaarrond beschermde nesten. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten waargenomen: groene specht, houtduif.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Deze nesten zijn beschermd omdat ze jaarrond worden gebruikt, of omdat een soort zeer honkvast is en er elk jaar naar terugkeert en moeilijk in staat is om een nieuw nest te maken. Dit kan zowel gaan om soorten die broeden in bebouwing als om soorten die broeden in bomen. Van de volgende broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend: blauwe reiger, boomvalk, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, huiszwaluw, kerkuil, raaf, ransuil, ringmus, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zeearend.

Tijdens het veldbezoek zijn de bomen en de twee schuurtjes in de omgeving van het plangebied geïnspecteerd op de aanwezigheid van grote nesten, deze zijn niet waargenomen. De aanwezigheid van potentieel jaarrond beschermde nesten van boom broedende soorten als: ransuil, havik, boomvalk en sperwer is daarom uitgesloten in de bomen nabij het plangebied. Ook in een straal van 75 meter rondom het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

In het plangebied is één gebouw aanwezig. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten die in gebouwen broeden, zoals huismus en gierzwaluw, is op voorhand uitgesloten. Het schuurtje is er open en biedt geen elementen waar deze vogelsoorten een nest kunnen maken (zie Figuur 5-2). Wel is er een oud nest van waarschijnlijk een boerenzwaluw aangetroffen. Deze nesten zijn echter niet jaarrond beschermd.

Figuur 5-2. Interieur houten schuurtje met op een aantal rechtopstaande balken een vogelnest.

Vogels zonder jaarrond beschermd nest

In het plangebied en de direct omgeving kunnen algemene broedvogels zoals groene specht en houtduif voorkomen. In het plangebied is zowel in de bomen als in het schuurtje als in de oever van het Loodiep geschikt leefgebied aanwezig voor deze vogelsoorten om tot broeden te komen. Aanwezigheid van algemene broedvogels is daarom in het plangebied niet uitgesloten.

Conclusie

In het plangebied kunnen algemene broedvogelsoorten tot broed komen.

Vissen

Op basis van verspreidingsgegevens is het voorkomen van beschermde vissen uitgesloten. De meeste beschermde vissoorten zijn namelijk soorten uit beken (elrits, beekdonderpad, beekprik), snelstromende rivieren (gestippelde alver), verlandende watergangen met een sliblaag en rijke onder-watervegetatie (grote modderkruiper), watergangen met koel en zuurstofrijk water (kwabaal) of vissoorten (houting, steur) die in rivieren of zijarmen hun paaiplaatsen hebben. Dergelijk biotoop ontbreekt in het plangebied. Hierdoor is het voorkomen van (beschermde) vissoorten uitgesloten.

Conclusie

Op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid is het voorkomen van beschermde vissen redelijkerwijs uitgesloten.

Amfibieën

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen de heikikker, kamsalamander, poelkikker, alpenwatersalamander en de levendbarende hagedis voorkomen. Verder kunnen meer algemeen beschermde amfibieën voorkomen zoals bruine kikker, middelste groene kikker, gewone pad, kleine watersalamander.

Heikikker

De heikikker heeft een zeer duidelijke voorkeur voor de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland met vochtige, kruidenrijke, korte vegetaties. De heikikker is een cultuurvliesende soort die nauwelijks wordt aangetroffen in te intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en

bebouwing. Voortplanting vindt plaats in tot 40 centimeter diepe wateren met voldoende vegetatiestructuur. Het water is ook voedselarm, niet te zuur en warmt snel op in de zon. De heikikker is het grootste deel van het jaar op het land. Heikikkers kunnen dagelijks afstanden van 12 tot 40 meter afleggen. Overwintering gebeurt op het land onder dichte vegetaties en boomstronken. De overwinteringsplekken kunnen maximaal 3000 meter van de voortplantingshabitat verwijderd zijn (RAVON, 2023).

De dichtstbijzijnde waarnemingen van heikikker zijn gedaan op 3 km afstand van het plangebied in de natuurreservaten De Witten en Berkmeer, ten noordwesten van het plangebied. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van de heikikker uitgesloten. Het water in het loodiep is naar verwachting te voedselrijk voor de soort. Ook maat de aanwezigheid van vis het ongeschikt. Daarnaast is de verbinding tussen het Loodiep en het is grasland suboptimaal door de relatief steile oevers in combinatie met de ruige hoge begroeiing.

Conclusie

Het voorkomen van de heikikker in het plangebied is op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid uitgesloten.

Kamsalamander

De kamsalamander is een rivier- en beek- begeleidende soort. Hij wordt vooral aangetroffen in beekdalen op de hogere zandgronden en op rivierklei. Als voortplantingswater heeft de kamsalamander een voorkeur voor relatief grote, diepe en stilstaande geïsoleerde wateren en soms ook in kleine, ondiepe sloten. Deze wateren zijn ten minste gedeeltelijk begroeid met waterplanten, niet verontreinigd en bevatten gewoonlijk geen vis. De landhabitat van de kamsalamander is bosrijk, bevat houtwallen of struweel en wordt vaak gekenmerkt door kleinschaligheid in de directe omgeving van het voortplantingswater (RAVON, 2023).

De dichtstbijzijnde waarneming van de kamsalamander is gedaan op 1 km afstand in een sloot ten westen van het plangebied, aan de andere kant van het kanaal Coevorden-Zwinderen. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van de soort in het plangebied uitgesloten. Aangezien het Loodiep en het kanaal Coevorden-Zwinderen niet voldoen aan de eisen voor het voortplantingswater. Het water in het loodiep is naar verwachting te voedselrijk voor de soort. Ook maat de aanwezigheid van vis het ongeschikt. Daarnaast is de verbinding tussen het Loodiep en het is grasland suboptimaal door de relatief steile oevers in combinatie met de ruige hoge begroeiing.

Conclusie

Het voorkomen van de kamsalamander in het plangebied is op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid uitgesloten.

Poelkikker

De poelkikker is een zonminnende en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De soort komt vooral tot voortplanting in vennen en hoogveenputten en in andere kleine wateren als, rivier begeleidende wateren, vee-drinkpoelen en sloten. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn en de wateren mogen niet droogvallen. Buiten de voortplanting zijn poelkikkers minder gebonden aan water en brengen ze de rest van het seizoen door op het land. Overwintering vindt gewoonlijk plaats op het land, soms ook ingegraven in de waterbodem (RAVON, 2023).

De dichtstbijzijnde waarneming van poelkikker is gedaan op 2 km afstand ten westen van het plangebied in een landbouwsloot gedaan. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van de poelkikker uitgesloten. Het Loodiep en het kanaal Coevorden-Zwinderen voldoen namelijk niet aan de eisen van de soort, aangezien er relatief weinig begroeiing aanwezig is, de aanwezigheid van vis, de oevers relatief steil en het door de ruige begroeiing op land lastig te bereiken is.

Conclusie

Het voorkomen van de poelkikker in het plangebied is uitgesloten.

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander geldt als weinig kritisch. De soort komt voor op zand-, leem- en lössbodems. Zee- en rivierklei wordt gemeden. De landhabitat omvat voornamelijk allerlei typen loofbos. Ook komt de voor in heidegebieden, agrarisch gebied, op ruderaal terreinen en dringt ook door tot in steden en dorpen. Als landhabitat zijn extensief gebruikte graslanden en kleine landschapselementen van groot belang, waarbij heggen en houtwallen als geleidend element dienstdoen. De alpenwatersalamander is ook niet kieskeurig wat betreft zijn voortplantingsbiotoop; In het voorjaar is hij in allerlei typen water te vinden, zolang het niet snelstromend of rijk aan vis is. (RAVON, 2023).

De dichtstbijzijnde waarneming van alpensalamander is gedaan op 3 km afstand ten westen van het plangebied bij een sloot bij de plaats De Bente. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van de alpenwatersalamander in het plangebied uitgesloten. Het Loodiep en het kanaal Coevorden-Zwinderen voldoen niet voldoen aan de eisen voor het voortplantingswater. De aanwezigheid van vis maakt het ongeschikt. Ook zijn de oevers relatief steil en is het grasland is door de ruige begroeiing lastig te bereiken als landhabitat voor de soort.

Conclusie

Het voorkomen van de alpenwatersalamander is op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid uitgesloten.

Algemeen voorkomende beschermde amfibieën

Vanwege de steile oevers en aanwezigheid van vis, is het plangebied tevens geen geschikt leefgebied voor meer algemeen voorkomende, vrijgestelde beschermde soorten zoals bruine kikker en kleine watersalamander.

Reptielen

De NDFF bevat geen waarnemingen van beschermde reptielen binnen en nabij het plangebied. De meeste reptielen komen voor in (vochtige) heidevegetaties met pijpenstro velden en vennen op veen- en zandgronden en eikenhakhout- en ruigtebosjes langs bosranden. Dergelijk biotoop ontbreekt binnen het plangebied. Daarnaast ontbreken geschikte voortplantingsplaatsen (broeihopen) voor ringslangen. Het voorkomen van beschermde reptielen is op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid uitgesloten.

Conclusie

Op basis van de verspreidingsgegevens is het voorkomen van reptielen uitgesloten.

Ongewervelden

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen de grote vos, grote weerschijnvlinder, beekrombout en Noordse winterjuffer voorkomen.

Grote vos

De habitat van de grote vos bestaat uit vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Vooral iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten zijn de waardplanten van de grote vos. Ook zwerfende individuen worden vooral in een bosrijke omgeving gevonden. De vlinders zijn vooral te vinden op warme, zonnige, open maar beschutte plaatsen. Ook moeten er geschikte plaatsen zijn om te overwinteren, zoals holle bomen of stapels hout. De soort is een mobiele vlinder die veel zwerft. (Vlinderstichting, 2022).

De grote vos is waargenomen op slechts 0,3 km afstand ten westen van het plangebied op een woonef langs de weg Vossebelt. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van ei-afzetplaatsen van de grote vos uitgesloten. De waardboomsoorten zijn namelijk niet aanwezig in het plangebied.

Conclusie

De aanwezigheid van leefgebied van de grote vos in het plangebied is uitgesloten.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder komt voornamelijk voor in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. De grote weerschijnvlinder vliegt in de genoemde habitat vooral op open plaatsen, bij bospaden, bosranden of daar waar beekjes het bos doorsnijden. Op de vliegplaatsen groeien wilgen op beschutte plaatsen in de halfschaduw en staan enkele grotere, markante bomen. De grote weerschijnvlinder heeft vooral boswilg en soms grauwe wilg als waardplant. De soort overwintert als halfvolgroeide rups in de vork van twijgen of in een groef tussen schors van de waardplant. (Vlinderstichting, 2022).

De dichtstbijzijnde waarneming van de grote weerschijnvlinder is gedaan op een afstand van 2 km in de plaats Coevorden gedaan. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van ei-afzetplaatsen van de grote weerschijnvlinder uitgesloten. Van voortplantingshabitat en foerageerhabitat is geen sprake aangezien de waardplanten ontbreken.

Conclusie

Het voorkomen van leefgebied van de grote weerschijnvlinder in het plangebied is op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid uitgesloten.

Beekrombout

De beekrombout wordt in uiteenlopende typen stromende wateren aangetroffen. Belangrijk is de aanwezigheid van zuurstofrijk water en onbegroeide zandige substraten en niet te rijk zijn aan nitraten en fosfaten. De eieren worden op het wateroppervlak afgezet. De larven leven ingegraven in de beek- of rivierbodem, op ondiepe, traag stromende plaatsen waar veel slib of fijn zand is afgezet (Vlinderstichting, 2023).

Op basis van verspreidingsgegevens is het voorkomen van de beekrombout niet aannemelijk. De dichtstbijzijnde waarnemingen is op 4 km afstand van het plangebied. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van de beekrombout uitgesloten, aangezien onder andere het water in het kanaal Coevorden-Zwinderen en het Loodiep te voedselrijk is (te hoge fosfaatgehaltenes en nitraatgehaltenes).

Conclusie

Op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid is het voorkomen van de beekrombout redelijkerwijs uitgesloten.

Noordse winterjuffer

De Noordse winterjuffer is in Nederland gevonden in kleine plasjes, vennen en laagveengebieden. De voortplantingshabitat bestaat uit petgaten en sloten in laagveenmoerassen, meestal met lisdodde en riet. Daarnaast ook in plassen met brede rietkraag of andere laagveenachtige vegetatie. Overwinteringshabitat bestaat uit beschutte plaatsen in heidevelden, velden van pijpenstrootje, halfopen (moeras)bossen met ondergroei van pijpenstrootje. Over de habitat van de larve is weinig bekend, maar dit is waarschijnlijk in ondiep water tussen waterplanten (Vlinderstichting, 2023).

Op basis van verspreidingsgegevens is het voorkomen van de Noordse winterjuffer niet aannemelijk. De dichtstbijzijnde waarnemingen is op 4 km afstand. Op basis van habitatgeschiktheid is het voorkomen van de Noordse winterjuffer uitgesloten, aangezien het hierboven genoemde habitat niet aanwezig is in het plangebied.

Conclusie

Op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid is het voorkomen van de Noordse winterjuffer redelijkerwijs uitgesloten.

5.3 Effectenbeschrijving- en beoordeling

Indien de onderzoeksresultaten voldoende zekerheid geven over het voorkomen van beschermde soorten, worden de mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen ingreep op deze soorten bepaald. In het geval dit op basis van de verkregen onderzoeksgegevens niet mogelijk is, wordt aangegeven welke vervolgstappen, zoals het uitvoeren van nader soortgericht onderzoek, moeten plaatsvinden.

Effecten op beschermde soorten zijn onder te verdelen in tijdelijke en permanente effecten. Tijdelijke effecten treden alleen op tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Het gaat bijvoorbeeld om extra geluid, licht en kans op het doodrijden van dieren door inzet van groot materieel. Permanente effecten kunnen een gevolg zijn van de uitvoering van de werkzaamheden en daarnaast ook van gebruik van het gebied na afronding. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verdwijnen van leefgebied door ruimtebeslag.

Grondgebonden zoogdieren

Otter, das, steenmarter en eekhoorn

Er zijn geen rustplaatsen en voortplantingsplaatsen aanwezig in het plangebied, wel kunnen deze soorten er bij tijd en wijle tijdens migratie, passerend, rustend of foeragerend voorkomen.

Tijdelijk

Tijdens de werkzaamheden is het overtreden van verbodsbepalingen van de Wnb (verstoren en doden) uitgesloten. De werkzaamheden worden overdag uitgevoerd terwijl otter, steenmarter en das nachtactief zijn. Eekhoorn is overdag actief, maar ook voor deze soort geldt: Het betreffen zeer mobiele soorten die goed in staat zijn de werkzaamheden tijdelijk te ontvluchten.

Permanent

Ook in de gebruiksfase is het overtreden van verbodsbepalingen van de Wnb uitgesloten. Het plangebied kan na inrichting weer dezelfde ecologische functie vervullen als daarvoor. Voor de otter is het zelfs aannemelijk dat de ruimtelijke ontwikkeling juist een positief effect heeft, aangezien het de lokale visstand (en de visstand op grotere schaal) ten goede komt en er dus foerageergebied van hogere kwaliteit aanwezig is.

Veldspitsmuis

Vaste rust- of voortplantingsplaatsen van de veldspitsmuis kunnen binnen het plangebied niet op voorhand uitgesloten worden.

Tijdelijk

De aanwezigheid van mensen en inzet van (zwaar) materieel in het plangebied kan leiden tot het vernietigen en/of verlaten van vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen van de veldspitsmuis. Daarnaast kunnen hierdoor dieren worden gedood. Dit betreft het een overtreding van artikel 3.10, lid 1a en 1b.

Permanent

Na de inrichting van het plangebied is er met het inrichten van de natuurvriendelijke oever weer ruigte geschikt als leefgebied voor de veldspitsmuis aanwezig. Deze ruigte zal naar verwachting een aantrekkende werking hebben op insecten en daarmee een aantrekkelijk foerageergebied vormen voor de soort. Permanent negatieve effecten op de soort zijn daarmee uitgesloten.

Algemeen voorkomende beschermde zoogdieren

Tijdelijk

Door de inzet van zwaar materieel en gebruik van verlichting in de omgeving van de gebouwen, bospercelen en bomenrijen in of nabij het plangebied kunnen, algemeen voorkomende soorten als konijn en muizen, door de daarmee gepaard gaande effecten (geluids- en lichtproductie) worden verstoord. Het betreft echter mobiele soorten die tijdelijk kunnen vluchten naar nabijgelegen leefgebied.

Dit leidt niet direct tot het overtreden van een van de verbodsbepalingen voor deze soorten. Echter, indien de verstoring van langere duur is, kan dit leiden tot het (tijdelijk) verlaten van vaste voortplantings- of rustplaatsen. Dit is afhankelijk van de periode waarin werkzaamheden worden uitgevoerd. Bij werkzaamheden in de kraamperiode van voornoemde zoogdieren (veelal april t/m augustus) kunnen de jonge dieren sterven. In dat geval is alsnog sprake van het aantasten van een verblijfplaats, ondanks het feit dat deze niet direct wordt aangeroerd, hetgeen een overtreding is van artikel 3.10, lid 1a en 1b. Voor deze algemeen voorkomende beschermde soorten bestaat in de Provincie Drenthe een algemene vrijstelling voor het aanvragen van een ontheffing bij overtreding van verbodsbepalingen. Om deze reden hoeft voor de tijdelijk optredende verstoring door het verwijderen van de ondergroei en/of het deels dempen van de watergang, geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient invulling gegeven te worden aan de algemene zorgverplichting, die te allen tijde van toepassing is (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming), voor zowel beschermde als vrijgestelde of niet-beschermde soorten.

Permanent

In de gebruiksfase is het overtreden van verbodsbepalingen van de Wnb uitgesloten. Het plangebied kan na inrichting weer dezelfde ecologische functie vervullen als daarvoor.

Vleermuizen

Er zijn mogelijk vleermuizen komen mogelijk foeragerend voor binnen het plangebied. Langs de randen van het plangebied komen mogelijk verblijfplaatsen voor.

Tijdelijk

Indien het snoeien van bomen langs het Kanaal Coevorden-Zwinderen noodzakelijk is gedurende de uitvoering, kunnen daarbij potentieel van rust- en voortplantingsplaatsen verloren gaan. Hierbij is tevens het verstoren, doden en/of verwonden van vleermuizen niet uitgesloten. Hetgeen leidt tot een overtreding van artikel 3.5, lid 1, 2 en 4, van de Wnb.

Voor de overige werkzaamheden geldt dat het overtreden van verbodsbepalingen van de Wnb (verstoren, vernietigen van verblijfplaatsen en/of doden) uitgesloten is. De werkzaamheden worden overdag uitgevoerd terwijl vleermuizen nachtactief zijn. Negatieve effecten op voorbijvliegende dieren zijn daarmee op voorhand uitgesloten.

Permanent

Ook in de gebruiksfase is het overtreden van verbodsbepalingen van de Wnb uitgesloten. Het plangebied kan na inrichting weer dezelfde ecologische functie vervullen als daarvoor. Het is aannemelijk dat de ruimtelijke ontwikkeling juist een positief effect heeft, aangezien het aanwezige water een aantrekkende werking heeft op insecten en daarmee er daarmee foerageergebied van hogere kwaliteit aanwezig is.

Vogels

Algemeen voorkomende soorten kunnen tot broed komen in het water en opgaande vegetatie in het plangebied.

Tijdelijk

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd in het broedseizoen kunnen mogelijk aanwezige broedende vogels in het plangebied en de directe omgeving worden verstoord. Wanneer broedende vogels voortijdig het nest verlaten, geldt dit als het opzettelijk vernietigen of beschadigen van nesten en eieren van vogels. Dit is een overtreding van artikel 3.1, lid 1, 2 en 4, van de Wnb. Het broedseizoen valt voor de meeste soorten tussen half maart en half augustus. Ook daarbuiten is het mogelijk dat broedende vogels worden aangetroffen, indachtig het risico van broedende "stadsduiven" in de periode september/oktober.

Permanent

In de gebruiksfase is het overtreden van verbodsbepalingen van de Wnb uitgesloten. Het plangebied kan na inrichting weer dezelfde ecologische functie vervullen als daarvoor.

5.4 Voorzorgsmaatregelen en noodzaak vervolgstappen

In deze paragraaf zijn de te nemen vervolgstappen, zoals het uitvoeren van nader onderzoek en het nemen van voorzorgs- of mitigerende maatregelen, beschreven. Indien aanwezigheid van beschermde soorten op basis van het onderzoek is aangetoond, is bepaald of overtredingen van verbodsbepalingen te verwachten is, en of een ontheffing in het kader van de Wnb, noodzakelijk is.

In de effectbeoordeling (paragraaf 5.3) is ervan uitgegaan dat de vegetatie in het plangebied daadwerkelijk vooraf aan de werkzaamheden, zoals voorgenomen (zie paragraaf 3.2), kort wordt gemaaid en kort gehouden wordt.

Veldspitsmuis

Daar waar in het grasland wordt gewerkt, zijn er geen maatregelen te treffen om de tijdelijke aantasting en vernietiging van vaste rust- en voortplantingsplaatsen en mogelijk doding de veldspitsmuis volledig te voorkomen. In het grasland moet nader onderzoek plaatsvinden om de aanwezigheid van de veldspitsmuis aan te tonen of uit te sluiten. Onderzoek naar de veldspitsmuis kan jaarrond. Dit gebeurt middels inloopvallen die een aantal nachten in het veld aanwezig moeten zijn en daarbij elke dag twee keer controleert worden op aanwezigheid van de soort.

Vleermuizen

Voor het snoeien van bomen geldt dat het potentieel vernietigen van rust- en verblijfplaatsen voorkomen moet worden door:

- Het snoeien uit te laten voeren onder ecologische begeleiding;
- De begeleidend ecooloog dient te borgen dat takken met voor vleermuizen geschikte holten of loszittend schors gespaard blijven.
- De begeleidend ecooloog dient een specialist te zijn op het gebied van vleermuizen.

Indien het sparen van takken met holten niet mogelijk is geldt dat een nader onderzoek moet uitwijzen of er daadwerkelijk verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn. Op basis van de uitkomst van dit nader onderzoek dient dan bepaald te worden of en zo ja, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn en of een ontheffingsaanvraag ingediend moet worden.

Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest

Ontheffing voor vernietiging van broedgevallen wordt in principe niet verleend, waardoor het voorkomen van (langdurige) verstoring of vernietiging van broedgevallen noodzakelijk is. Het verstoren van broedgevallen van vogels met zowel jaarrond al niet jaarrond beschermde nesten is te voorkomen door:

- Buiten het broedseizoen te werken, of;
- Indien gewerkt wordt in het broedseizoen, de werkzaamheden ecologisch te laten begeleiden zodat gewerkt wordt buiten de verstoringafstand van aanwezige broedgevallen.

Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken, zijn niet “waterdicht”; het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Wnb ten aanzien van broedvogels te voorkomen. Het broedseizoen loopt grofweg van maart tot augustus, afhankelijk van de weersomstandigheden. Het is echter mogelijk dat buiten deze periode ook broedgevallen aanwezig zijn. Een houtduif kan bijvoorbeeld nog tot half oktober broeden.

Het is daarom van belang om het plangebied en de directe omgeving ervan (inclusief de twee aanwezige schuurtjes) enkele dagen voor aanvang van de werkzaamheden te laten inspecteren op broedgevallen door een ter zake kundig ecooloog. In de periode van november tot en met januari is dit niet nodig omdat de kans op broedgevallen dan nihil is.

Algemene zorgplicht

Voor alle soorten, beschermd of niet, geldt te allen tijde de algemene zorgplicht. Onderstaand wordt een aantal maatregelen beschreven om aan de algemene zorgplicht te voldoen:

- De werkzaamheden worden alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd. Veel algemene en beschermde diersoorten zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht;
- Indien er nabij vegetatie, of watergangen gewerkt moet worden, wordt er één richting opgewerkt, zodat kleine dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben om te vluchten;
- Voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt enkel gebruik gemaakt van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten en beschadiging van hun leefgebied voorkomen;
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden (opnieuw) geïnspecteerd te worden door een erkend ecooloog.

Ecologisch werkprotocol

Voorgenoemde maatregelen en toepassen van preventieve dan wel mitigerende maatregelen dienen door een ecologisch deskundige te worden bewaakt. Hiertoe dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Dit ecologisch werkprotocol dient tijdens de werkzaamheden op locatie aanwezig te zijn.

5.5 Conclusie soortenbescherming

Het plangebied voorzien mogelijk in leefgebiedsfuncties voor beschermde grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en vogels. Door het nemen van de maatregelen, zoals genoemd in paragraaf 5.4, kan een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de meeste van deze soorten voorkomen worden. Deze maatregelen dienen door (of ten minste onder begeleiding van) een ecologisch deskundige te worden uitgevoerd. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Voor de beschermde veldspitsmuis geldt dat een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming niet zonder meer kan worden voorkomen. Een nader onderzoek moet uitwijzen of deze soort daadwerkelijk aanwezig zijn in het plangebied en welke functies het plangebied voor deze soort vervult. Indien de veldspitsmuis daadwerkelijk aanwezig is, leiden de werkzaamheden tot een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. In dat geval dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Het onderstaande overzicht (tabel 5-1) geeft een samenvatting van de mogelijk voorkomende beschermde soorten in en rondom het plangebied en de hierboven beschreven effecten en noodzakelijke vervolgstappen.

Tabel 5 1. Overzicht van niet uitgesloten soorten in het onderzoeksgebied, de mogelijk optredende negatieve tijdelijke en permanente effecten, en welk verbodsartikel van toepassing is. Er is ook aangegeven of vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Soortgroep	Soort of soorten	Tijdelijke en/of permanente effecten?	Verbodsartikel Wnb	Vervolgstappen/voorzorgs maatregelen noodzakelijk?
Grondgebonden zoogdieren	Veldspitsmuis	Ja	Art 3.10 lid 1a en b	Nader onderzoek noodzakelijk
	Otter, eekhoorn, steenmarter,	Nee	Geen	Nee
Vleermuizen	Mogelijk diverse soorten	Ja	Artikel 3.5, lid 1, 2 en 4, van de Wnb.	Voorzorgsmaatregelen
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	Mogelijk diverse soorten	Ja, wanneer nesten daadwerkelijk aanwezig zijn	Art 3.1 lid 1, 2, 4	Voorzorgsmaatregelen

6 Toetsing Natuurnetwerk Nederland

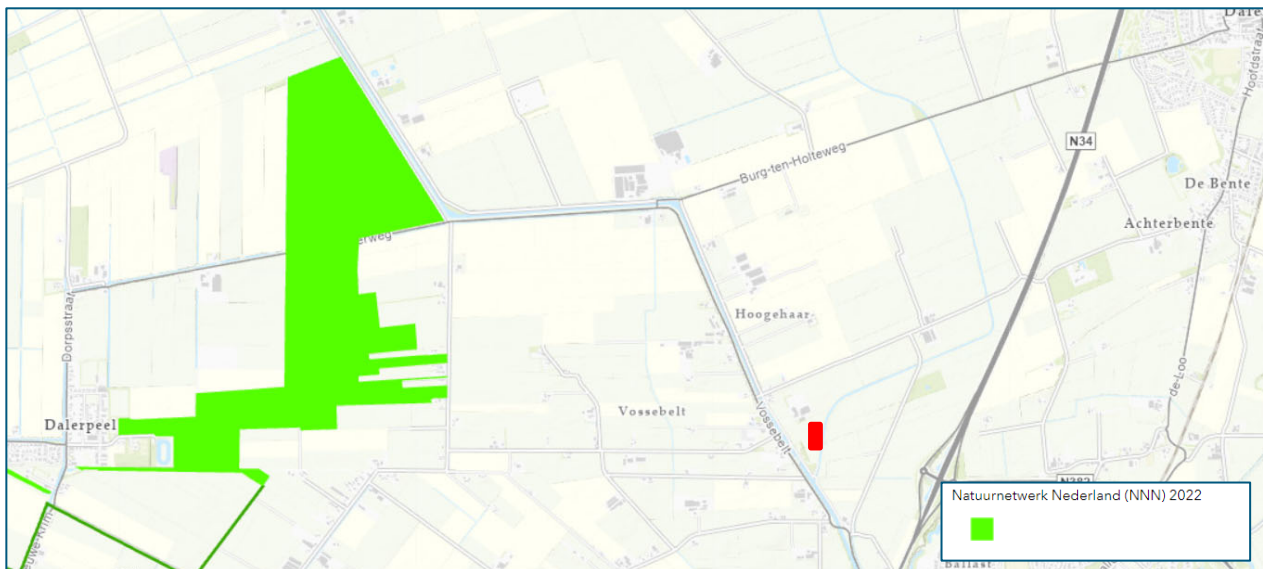
In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied planologisch beschermde NNN- zijn gelegen en wordt beoordeeld of er vervolgstappen nodig zijn.

6.1 Werkwijze toetsing NNN

Het NNN-beleid is vastgelegd in de Omgevingsverordening, hierin zijn de regels opgenomen waaraan ruimtelijke plannen van gemeenten moeten voldoen. Bij dit onderdeel is onderzocht of het plangebied in of nabij het NNN ligt. Hiervoor is gebruik gemaakt van het kaartenportaal van de provincie Drenthe. Op grond van de aard van de ingreep en de afstand tot beschermde gebieden wordt bepaald of en welke vervolgstappen nodig zijn.

6.2 Ligging plangebied t.o.v. het NNN

Het dichtstbijzijnde NNN-gebied is Het Dalerpeler Bos en ligt op tweeënhalve kilometer afstand van het plangebied (zie Figuur 7-1).

Figuur 7-1. De Ligging van het plangebied (weergegeven in rood) ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland (NNN)

6.3 Toetsing Omgevingsverordening Provincie Drenthe

Voor het Natuurnetwerk Nederland geldt in Drenthe dat er geen externe werking van toepassing is. Dat wil zeggen dat er bij voornemens buiten de NNN-grenzen geen toetsing aan de NNN hoeft plaats te vinden (Provincie Drenthe, 2018). Het plangebied ligt niet in het Natuurnetwerk Nederland, zie figuur 7-1. Een verdere toetsing aan het beleid van het NNN is daarom niet aan de orde.

6.4 Conclusie toetsing NNN

Het plangebied ligt niet in het Natuurnetwerk Nederland. Een toetsing aan het beleid van het NNN is daarom niet aan de orde.

7 Conclusie en aanbevelingen

7.1 Gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Mantingerzand en ligt op dertien kilometer afstand van het plangebied. Vanuit het voornemen zijn negatieve op de doelstellingen van omliggende Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

7.2 Soortenbescherming

Het plangebied voorzien mogelijk in leefgebiedsfuncties voor beschermde grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en vogels. Door het nemen van de maatregelen, zoals genoemd in paragraaf 5.4, kan een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de meeste van deze soorten voorkomen worden. Deze maatregelen dienen door (of ten minste onder begeleiding van) een ecologisch deskundige te worden uitgevoerd. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.

Voor de beschermde veldspitsmuis geldt dat een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming niet zonder meer kan worden voorkomen. Een nader onderzoek moet uitwijzen of deze soort daadwerkelijk aanwezig zijn in het plangebied en welke functies het plangebied voor deze soort vervult. Indien de veldspitsmuis daadwerkelijk aanwezig is, leiden de werkzaamheden tot een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. In dat geval dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag.

7.3 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet in het Natuurnetwerk Nederland. Een toetsing aan het beleid van het NNN is daarom niet aan de orde.

Literatuur

Alterra (2005), Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1375, ISSN 1566-7197

Provincie Drenthe (2018), ruimtelijke verordening via:
<https://lokalieregelgeving.overheid.nl/CVDR613645/1>.

Provincie Drenthe (2022). NNN kaart via:
<https://kaartportaal.drenthe.nl/portal/apps/webappviewer/index.html?id=7b2bd02bf69c407abf6cbcf9a7b44691>

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2023a), informatie over de ligging en begrenzing van verschillende Natura 2000-gebieden via: <https://www.natura2000.nl/>

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2023b), informatie mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden via:
<https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2023c), Wet van 10 maart 2021 tot wijziging van de Wet natuurbescherming en de Omgevingswet (stikstofreductie en natuurverbetering, via,
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2021-140.html>

Nationale Databank Flora en Fauna, 2013-2023, via: <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>.

NDFF Verspreidingsatlas. (z.d.) *Lurionium natans* - Drijvende waterweegbree. <https://www.verspreidingsatlas.nl/0765>

NDFF Verspreidingsatlas (z.d.). *Dianthus carthusianorum* - Kartuizer anjer.
<https://www.verspreidingsatlas.nl/0403#>

Omgevingsweb (2023), Wet en Besluit stikstofreductie en natuurverbetering: een verlichting voor de bouwsector, via: <https://www.omgevingsweb.nl/nieuws/wet-en-besluit-stikstofreductie-en-natuurverbetering-een-verlichting-voor-de-bouwsector/>.

RAVON (2023), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten amfibieën en reptielen, via: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>.

Van Delft, J. C. W. (2009). Alpenwatersalamander. In *Nederlandse Fauna* (Nummer 9, pp. 96–104).

Vlinderstichting (2023), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten gewervelden, via: <https://www.vlinderstichting.nl/>.

Zoogdiervereniging (2023), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende zoogdiersoorten, via: <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>.

Bijlage 1 Juridisch- en Beleidskader

Inleiding Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van Natura 2000-gebieden en bepaalde soorten planten en dieren geregeld in de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). De wet bevat regels voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten en de belangrijkste natuurgebieden in Nederland. Daarnaast bevat de wet onder meer bepalingen ten aanzien van de jacht en houtopstanden.

Naast de bescherming van natuur en biodiversiteit voorziet de Wnb in de decentralisatie van taken en bevoegdheden en de vereenvoudiging van regelgeving. De Europese regelgeving, met name de Vogel- en Habitatrichtlijn, vormt het kader en het uitgangspunt van deze wet. Het instrumentarium van de Wnb sluit aan op het huidige omgevingsrecht en de toekomstige Omgevingswet. De uitwerking van de wet is vastgelegd in de regeling en het besluit natuurbescherming.

Natura 2000 (Wnb hoofdstuk 2)

Het onderdeel Gebiedsbescherming (H2) van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Hoewel het de meest strikte vorm van juridische bescherming betreft, heeft deze wet daardoor vaak een beperkte reikwijdte, die zich beperkt tot de grenzen van een Natura 2000-gebied en uitsluitend die natuurwaarden ten aanzien waarvan daarbinnen instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Voor elk van de in het kader van Natura 2000 aangewezen gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd, nader uitgewerkt in een beheerplan, die gelden als toetsingskader. Uitgaande van die instandhoudingsdoelstellingen dient nagegaan te worden of sprake is van conflicten met het duurzaam behalen van geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen en zo ja, of de wezenlijke kenmerken en waarden van een Natura 2000-gebied in het geding zijn.

Voorgaande geldt sinds 29 mei 2019 ook weer onverkort voor effecten ten gevolge van depositie van stikstof, gevat onder de storingsfactor "Verzuring en Vermesting door stikstof uit de lucht (3 & 4)"; de generieke Passende Beoordeling voor het PAS, waarin rekening werd gehouden met de verschillende bron- en herstelmaatregelen, is niet langer bruikbaar als beoordelingskader.

Bij de beoordeling van effecten op instandhoudingsdoelstellingen is ook zogenoemde externe werking van belang. Dat wil zeggen dat ook beschouwd moet worden in hoeverre voorgenomen activiteiten buiten Natura 2000-gebieden negatieve effecten hebben op in deze gebieden geldende instandhoudingsdoelstellingen. In zoverre is de reikwijdte van de Wet natuurbescherming onbegrensd, zo volgt uit staande jurisprudentie. In geval van emissie en depositie van stikstof is dit bijvoorbeeld relevant. Vaak vindt de emissie plaats (ver) buiten de grenzen van een Natura 2000-gebied, maar daalt de stikstof neer in Natura 2000-gebieden waar deze negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen die daar gelden.

Hoe werkt een beoordeling voor Natura 2000-gebieden?

Voor projecten of plannen waarvan redelijkerwijs vermoed kan worden dat deze, rekening houdend met externe werking en gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, dient in een oriënterende fase onderzocht te worden of het voornemen significante negatieve effecten kan hebben.

Vaak heeft deze oriënterende fase de vorm van een zogenoemde Voortoets waarin ten minste voor elk van de storingsfactoren uit de Effectenindicator (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit 2020) wordt nagegaan óf deze relevant is (aan de orde is) en zo ja óf negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Indien op grond van de Voortoets niet kan worden uitgesloten dat een voornemen uitgaande van de instandhoudingsdoelstellingen (significant) negatieve effecten kan hebben, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. De resultaten van dit onderzoek dienen te worden neergelegd in een Passende Beoordeling.

In de Passende Beoordeling wordt de best beschikbare wetenschappelijke kennis gebruikt om in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen na te gaan welke effecten aan de orde zijn, waarbij mitigerende maatregelen (maatregelen die de effecten terugdringen) meegenomen mogen worden, om zo waar mogelijk het optreden van effecten uit te sluiten.

Voor projecten of handelingen waarvan uit de Passende Beoordeling volgt dat ze afzonderlijk of in cumulatie kunnen leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken kan geen vergunning worden verleend, tenzij een zogenoemde ADC-toets (die formeel geen onderdeel is van de Passende Beoordeling) succesvol kan worden doorlopen. De stappen die volgordewijs allemaal succesvol moeten worden doorlopen zijn dan:

- Er zijn geen Alternatieve oplossingen met minder gevolgen voor het gebied.
- Het project is nodig om Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. Overigens gelden als Dwingende redenen van groot openbaar belang alleen die gronden, die zijn vastgelegd in de Europese Habitat- of Vogelrichtlijn.
- De nodige Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn)

Voorheen voorzag de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) in een partiële vrijstelling voor de vergunningsplicht indien er als gevolg van bouwactiviteiten sprake was van stikstofdepositie. Van 1 juli 2021 tot 2 november 2022 diende er daarom geen stikstofberekening meer plaats te vinden voor bouwactiviteiten, die in de aanlegfase van een plan noodzakelijk zijn, noch hoefde er een vergunning te worden aangevraagd. Echter is na uitspraak van de rechter op 2 november 2022 (Raad van State) is deze partiële vrijstelling komen te vervallen. Voor de aanlegwerkzaamheden dient dan ook een AERIUS-berekening uitgevoerd te worden. Indien uit deze berekening blijkt dat de toename van stikstof gelijk is aan of meer is dan 0,01 N mol/ha/j, zijn vervolgstappen zoals aanvullende ecologische beoordeling, extern salderen of het treffen van andere mitigerende maatregelen of het aanvragen van een vergunning mogelijk noodzakelijk in het kader van de Gebiedsbescherming van de Wet natuurbescherming.

De vrijstelling geldt alleen voor de aanleg-/bouwphase in de bouwsector en dus niet voor de gebruiksfase. Dit betekent dat de vrijstelling alleen geldt voor tijdelijke stikstofdepositie en niet voor permanente stikstofdepositie. Zijn er deposities in de gebruiksfase (bijv. verkeersaantrekkende werking) dan dient er uiteraard nog wel een AERIUS-berekening gemaakt te worden.

Beschermde soorten (Wnb hoofdstuk 3)

De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming nodig hebben. Voor alle in het wild levende planten en dieren (dus ook voor soorten die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb artikel 1.11. Deze plicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving.

Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk worden voorkomen, en dat bij de inrichting aandacht wordt besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

Beschermingsregimes

Het gaat om de volgende beschermingsregimes:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb)
Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
- Beschermingsregime soorten Habitatrictlijn (paragraaf 3.5 van de Wnb)
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrictlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.
- Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.10 van de Wnb)
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wnb. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten van nature voorkomend in Nederland.

Verbodsbepalingen

Elk van de beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van deze verboden. De verbodsbepalingen in de paragrafen 3.1 en 3.2 (van de Wnb) zijn een-op-een overgenomen uit de genoemde richtlijnen (zie Tabel 2-1) en verdragen en zijn uitsluitend van toepassing op de in deze richtlijnen en verdragen genoemde soorten. De bepalingen in paragraaf 3.3 zien toe op de 'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen.

Bij de toetsing aan het soortbeschermingsdeel van de Wnb wordt bepaald of beschermde plant- en diersoorten kunnen voorkomen in het onderzoeksgebied en of de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt als gevolg van het project, waardoor de gunstige staat van instandhouding in gevaar komt.

Tabel 1 Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2	Beschermingsregime andere soorten § 3.3
Art. 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Art. 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Art. 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 4: Het is verboden vogels opzettelijk te storen.	Art. 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	
Art. 3.1 lid 5: Opzettelijk storen is niet verboden indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	

Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast en soorten niet worden verwond of gedood. Lukt dat niet en worden dus verbodsbepalingen overtreden, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden en is een ontheffing nodig. Het beschermingsregime van de soort bepaalt de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing.

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden per beschermingsregime. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende reden van groot openbaar belang). Onder de Wnb geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, behalve als het bevoegd gezag door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit.

Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoed, is het rijk in de vorm van de minister van LNV bevoegd gezag. Het bevoegd gezag voor dit project is de provincie Drenthe. Voor sommige soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen op basis van Provinciale Staten vastgestelde provinciale verordeningen. De vrijgestelde soorten in Drenthe zijn in Tabel 2 2 weergegeven. De algemene zorgplicht (artikel 1.11) blijft wel te allen tijde van toepassing.

Tabel 2 Soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen op basis van door PS vastgestelde provinciale verordeningen Drenthe.

Soorten met een algemene vrijstelling				
Aardmuis	Egel	Konijn	Veldmuis	Gewone pad
Bosmuis	Gewone bosspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Vos	Kleine watersalamander
Bunzing	Haas	Ree	Woelrat	Meerkikker
Dwergmuis	Hermelijn	Rosse woelmuis	Wezel	Bastaardkikker (middelste groene kikker)
Dwergspitsmuis	Huisspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis	Bruine kikker	

Voorzorgs- en mitigerende maatregelen

Indien door voorzorgsmaatregelen de negatieve effecten volledig kunnen worden opgeheven, waardoor overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden, is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Het gaat erom dat de voorzorgsmaatregel zorgt dat de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de aanwezige beschermde soort blijft behouden en de betreffende soort niet gedood, verwond of verstoord wordt.

De voorzorgsmaatregelen worden als randvoorwaarde meegegeven aan de aannemer. Indien dit niet wenselijk of mogelijk is, dan dienen mitigerende maatregelen genomen te worden om de optredende effecten te verzachten. Omdat sprake is van het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen, moet een ontheffing worden aangevraagd. In specifieke gevallen geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht als ruimtelijke ontwikkelingen uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode.

Opzettelijkheid

In de Wnb is voor veel verbodsbepalingen de term opzettelijk van toepassing. Niet-opzettelijke handelingen waarbij verbodsbepalingen overtreden worden zijn niet verboden. Daarbij is van belang dat het Europese Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: "Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant".

Wezenlijke invloed

Met de term 'wezenlijke invloed' wordt bedoeld op een wezenlijk negatieve invloed op een soort of populatie. Om te bepalen of sprake is van een wezenlijk (negatieve) invloed dienen de effecten van de activiteiten of werkzaamheden op de populatie te worden onderzocht. Of hiervan sprake is hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Op welk van deze niveaus de effecten op een soort moeten worden onderzocht, hangt af van de soort. Er is geen sprake van een wezenlijke invloed wanneer de populatie de mogelijke negatieve effecten van de activiteiten of werkzaamheden zélf op een zodanige wijze (bijvoorbeeld doordat voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied elders) teniet kan doen dat er geen invloed is op de huidige staat van instandhouding van de soort.

In alle gevallen geldt proportionaliteit. Effecten op een zeer zeldzame soort zullen op een lager niveau moeten worden gezien dan een zeer algemene soort. Bij soorten die zich niet over grote afstanden kunnen verplaatsen, zoals amfibieën, reptielen, planten en veel soorten insecten, is eerder sprake van een wezenlijk negatieve invloed dan bij soorten die zich over grotere afstanden kunnen verplaatsen. Verder is van belang of het effect van tijdelijke of permanente aard is. Van tijdelijke effecten kan een populatie van een soort zich over het algemeen gemakkelijker herstellen dan wanneer het om een aanhoudend negatief effect gaat.

Bescherming van houtopstanden (Wnb hoofdstuk 4)

In de Wnb is de bescherming van houtopstanden geregeld. Het doel van de regels met betrekking tot houtopstanden onder de Wnb is de instandhouding van het bosareaal. Om deze doelstelling te realiseren blijven de meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod ingeval van houtkap bestaan. De kap dient daarbij wel nog steeds een bepaalde omvang en locatie te hebben. Enkel houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom worden gereguleerd.

De voormalige boswet is grotendeels overgenomen in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Bij de kap van ten minste 10 are of meer dan 20 bomen is een kapmelding verplicht. De Wet natuurbescherming hanteert het principe van 1-op-1 compensatie, beter bekend als de herplantplicht.

Dunningswerkzaamheden in het kader van natuurbeheer of boskap ten behoeve van realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied zijn in beginsel vrijgesteld van herplantplicht, maar dienen wel gemeld te worden. Verder zijn bijvoorbeeld fruitboomgaarden, lijnvormige beplantingen van wilgen of populieren, kerstbomen en houtopstanden op erven en tuinen vrijgesteld van bescherming.

Meldplicht ten aanzien van de voorgenomen kap

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie. In artikel 4.2 is namelijk opgenomen dat het verboden is een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. De provincie kan bij verordening regels stellen over de melding, bedoeld in het eerste lid. Deze regels kunnen in elk geval betrekking hebben op de gegevens die bij de melding worden verstrekt, de termijn waarbinnen de melding wordt gedaan, en de wijze waarop de melding wordt gedaan.

Herplantplicht en vrijstellingsmogelijkheid

Een eigenaar moet binnen drie jaren na het vellen of het tenietgaan van de houtopstand zorgdragen voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen over de bosbouwkundig verantwoorde wijze van herbeplanting, bedoeld in het eerste lid.

Gedeputeerde staten kan ontheffing verlenen van het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels. Deze regels kunnen onder meer betrekking hebben op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de gevelde houtopstand.

Kapverbod

De melding vergemakkelijkt de controle op de uitvoering van deze plicht tot herbeplanting en maakt het mogelijk voor gedeputeerde staten om een kapverbod op te leggen. Het kapverbod kan door gedeputeerde staten telkens voor ten hoogste vijf jaar worden opgelegd ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.

Planologische gebiedsbescherming (NNN)

Het ruimtelijk beleid voor het Natuurnetwerk Nederland, voorheen Ecologische Hoofdstructuur, is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones.

“Nee, tenzij”

De bescherming van deze waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader: het zogenaamde “nee, tenzij”-regime. Dat betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan (‘nee’) als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten vereist.

De provincie beschermt het NNN via het ruimtelijk beleid om ervoor te zorgen dat de omvang en kwaliteit van deze gebieden niet afneemt. Dit is geregeld in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Hoofdlijn is daarbij dat nieuwe ontwikkelingen in het NNN per saldo niet mogen leiden tot significante aantasting van het NNN, tenzij er een groot openbaar belang is én alternatieven ontbreken (Nee tenzij. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen met significante negatieve natuurgevolgen in het Natuurnetwerk Nederland zijn niet toegestaan (‘nee’), tenzij groot openbaar belang en het ontbreken van alternatieven aangetoond is. Het Nee-tenzij komt uit het rijksbeleid en is uitgewerkt in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) en Verordening (PRV).

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Nederland zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze zijn te vinden in het “Natuurbeheerplan” van de betreffende provincie, de Index Natuur en Landschap en de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden voor zover de onder het Natuurnetwerk Nederland aangewezen gebieden ook in een Natura 2000-gebied liggen.

De vraag wanneer sprake is van een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden kan in het kader van het Natuurnetwerk Nederland niet in algemene zin beantwoord worden. In ieder geval worden alle plannen of projecten die ertoe leiden dat een deel van het netwerk een andere bestemming moet krijgen en daardoor uit de begrenzing moet worden gehaald als significant aangemerkt.

Bijlage 2 Ontwerp Vispassage